

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Zuidplas West

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

10 juni 2009 / rapportnummer 1974-86

1. OORDEEL OVER HET MER ZUIDPLAS WEST

1.1 Inleiding

De Zuidplaspolder is aangewezen als stedelijke uitbreidingszone van de Zuidvleugel van de Randstad. In de Zuidplaspolder worden woningbouw, bedrijventerreinen, glastuinbouw, natuur, recreatie en waterberging gerealiseerd. Ook is het noodzakelijk de infrastructurele voorzieningen aan te passen. De gebiedsontwikkeling wordt in verschillende bestemmingsplannen mogelijk gemaakt. Er zijn verschillende milieueffectrapporten opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over deze bestemmingsplannen.¹

De gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel en de gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle hebben, als onderdeel van deze grotere ontwikkeling in de Zuidplaspolder, een ontwerp-bestemmingsplan opgesteld voor de gebiedsontwikkeling in het gebied Zuidplas West. Binnen dit bestemmingsplan worden verdeeld over drie deelgebieden (Nieuwerkerk Noord, Zevenhuizen Zuid, Ringvaartdorp) ca. 9000 woningen mogelijk gemaakt. Daarnaast bestaat de ontwikkeling uit de aanleg van infrastructuur, groen/blauwe structuren en bedrijventerreinen.

Twee MER'en voor het besluit

Ter onderbouwing van het besluit over het bestemmingsplan Zuidplas West zijn twee MER'en opgesteld. Dat zijn het MER Zuidplas West en het MER Regionale Infrastructuur. Het MER Zuidplas West geeft geen beschrijving van de verkeers- en verkeersgerelateerde effecten. Hiervoor wordt naar het MER Infrastructuur verwezen.

Besluit-MER of plan-MER?

Het MER is gepresenteerd als besluit-MER. Het bestemmingsplan heeft echter een globaal karakter. Er worden geen activiteiten direct bestemd, maar er is alleen sprake van uit te werken bestemmingen en wijzigingsbevoegdheden. Daardoor geldt voor het ontwerpbestemmingsplan Zuidplas West op dit moment alleen de plan-m.e.r. plicht.²

De Commissie³ is van mening dat het MER, in combinatie met het MER Infrastructuur, vanwege het hoge abstractieniveau niet als besluit-MER voor de vervolgbesluitvorming beschouwd kan worden. De stedenbouwkundige uitwerking is nog rudimentair (Nieuwerkerk Noord, Zevenhuizen Zuid) of ontbreekt nog volledig (Ringvaartdorp). Het abstractieniveau sluit beter aan bij een plan-MER. De Commissie heeft daarom het bevoegd gezag in overweging gegeven het MER als plan-MER te beschouwen.

Aanvulling

Tijdens de toetsing van de MER'en heeft de Commissie in een gesprek te kennen gegeven dat, ook als het MER als plan-MER beschouwd wordt, naar haar oordeel nog essentiële informatie ontbrak. Het betrof de gebiedsspecifieke uitwerking van de verkeerssituatie en de verkeersgerelateerde effecten. Het

---

¹ De Commissie heeft tegelijkertijd de MER'en Zuidplas Noord (1943), Zuidplas West (1974), Regionale infrastructuur (1921) en Rode Waterparel (2167) ter toetsing gekregen.

² Dit houdt in dat in een later stadium nog een besluit-MER opgesteld moet worden.

³ Zie bijlage 1 voor een overzicht van de werkwijze van de Commissie, de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

MER Infrastructuur gaf deze informatie onvoldoende. De belangrijkste tekortkoming betrof de onderbouwing van haalbaarheid van de in het MER genoemde woningaantallen, binnen de wettelijke normen en vanuit het oogpunt van een acceptabel leefklimaat. Daarnaast is onvoldoende ingegaan op de mogelijkheden om de in het gebied gewenste provinciale ecologische verbindingzones te realiseren. De Commissie heeft geadviseerd deze informatie in het MER Zuidplas West aan te vullen.

1.2 Oordeel over het plan-MER

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie aanwezig is** in het MER Zuidplas West en de aanvulling daarop, om dienst te kunnen doen als plan-MER voor de besluitvorming over het ontwerpbestemmingsplan Zuidplas West.

De aanvulling bevat voldoende informatie om aan te tonen dat de genoemde woningaantallen haalbaar zijn binnen de wettelijke normen voor geluidhinder, luchtkwaliteit en externe veiligheid. Of de aantallen ook haalbaar zijn vanuit het oogpunt van een aantrekkelijk leefklimaat is niet onderzocht. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor het besluit-MER. De aanvulling biedt niet de informatie die nodig is om een keus te maken voor het al dan niet verleggen van de N219. Ook dit is een belangrijk aandachtspunt voor het besluit-MER. De aanvulling gaat voldoende in op het ambitieniveau, de doelsoorten en de vereisten van de ecologische verbindingzones.

De Commissie merkt op dat de informatie zeer ontoegankelijk is. Dit is te wijten aan de gekozen opzet met twee MER'en, met ieder hun eigen achtergrondrapporten. Vooral ontbreekt het aan een goede afstemming tussen beide MER'en gericht op het te nemen besluit. Zoals hierboven vermeld is de Commissie van mening dat de benodigde informatie op plan-MER niveau uiteindelijk wel aanwezig is, maar de ontoegankelijkheid doet afbreuk aan de functie van het MER als informatiebron voor bestuurder en belanghebbenden.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Verkeer en verkeersgerelateerde effecten

Het MER

De effecten voor verkeer, lucht, geluid en externe veiligheid zijn niet in het MER Zuidplas West opgenomen. Hiervoor wordt verwezen naar het MER Infrastructuur. Dit is echter niet toegespitst op het gebied Zuidplas West, maar geeft slechts globaal de effecten van de regionale infrastructuur in totaal. In het rapport Akoestisch onderzoek is in meer detail gekeken naar de geluid-effecten, maar dit onderzoek richt zich met name op de bestaande woningen. De consequenties voor de nieuwe woningen zijn niet af te leiden. Hier wreekt zich ook het ontbreken van een (globaal) stedenbouwkundig plan.

Op basis van het MER Infrastructuur vermoedt de Commissie dat er met name een belangrijk geluidknelpunt kan optreden. Er is niet onderzocht of in verband daarmee de genoemde woningaantallen haalbaar zijn. Ook is er geen inzicht geboden in de mogelijkheden en effecten van eventuele mitigerende maatregelen (bijvoorbeeld afscherming bij geluidbelasting), dan wel hoe door te variëren in dichtheden en ruimtelijke spreiding een acceptabel leefklimaat gecreëerd kan worden. De Commissie is van mening dat dit vragen zijn, die in een plan-MER behandeld dienen te worden.

De aanvulling

In het MER Infrastructuur was op basis van de berekende geluidscontouren het totaal aantal gehinderden bepaald, voor de bestaande situatie en voor de plansituatie. Het totaal aantal nieuwe gehinderden was vastgesteld door de woningbouwopgave gelijkelijk te verdelen over het plangebied. In de aanvulling is deze berekening verder uitgewerkt:

- Niet alleen het aantal gehinderden is gegeven, maar ook het aantal woningen in de lagere geluidbelastingsklassen.
- Er is onderscheid gemaakt naar geluidbelasting door de verschillende bronnen (respectievelijk de noordtak van de N219, de bestaande en de verlegde zuidtak) en naar verschillende deelgebieden (Ringvaartdorp, dorpsuitbreiding Zevenhuizen-Moerkapelle en Nieuwerkerk)
- Het aantal geluidbelaste woningen bij toepassing van een tweetal mitigerende maatregelen is berekend.
- Er is inzicht gegeven in de geluidbelasting van alle bronnen bij elkaar naast de geluidsbelasting van de wegen uit het initiatief afzonderlijk.

In de aanvulling wordt verwezen naar het achtergrondrapport 'Toetsingsrapport luchtkwaliteit voor de totale Zuidplasontwikkeling ten behoeve van de bestemmingsplannen'. In dit rapport wordt aangetoond dat in 2020 aan de luchtkwaliteitseisen wordt voldaan.

De gevolgen voor de externe veiligheid worden voldoende beschreven in de aanvulling en in het onderzoek van de Milieudienst Midden-Holland, waar naar verwezen wordt.

- De Commissie acht op basis van deze extra informatie aangetoond dat de genoemde aantallen woningen haalbaar zijn binnen de wettelijke normen voor wegverkeerslawaai, luchtkwaliteit en externe veiligheid.

De gelijkmatige verdeling van de woningen over het plangebied is in de berekening in de aanvulling gehandhaafd. Dit leidt waarschijnlijk tot een zekere overschatting van de problemen, omdat in werkelijkheid de woningen niet gelijk verdeeld worden; met name de zwaarbelaste zones zullen naar verwachting minder worden bebouwd. Dit blijkt uit de globale stedenbouwkundige plannen zoals die gepresenteerd worden in enkele figuren in de aanvulling. Deze figuren zijn echter niet gebruikt om een meer reële inschatting van de geluidbelasting te geven.

Volgens een eigen inschatting op basis van de gegeven dichtheden en oppervlaktes in de figuren in de aanvulling meent de Commissie dat er inderdaad zo'n 9000 woningen in het plangebied mogelijk zijn (waaronder ruim 6000 woningen in het Ringvaartdorp). Daarbij wordt minder zwaar geluidsbelast oppervlak benut dan bij een gelijke verdeling. Er is dus optimalisatie mogelijk door te variëren in de ruimtelijke spreiding. Dit dient in het besluit-MER nader uitgewerkt te worden.

De Commissie kan niet beoordelen of de genoemde aantallen haalbaar zijn vanuit het perspectief van een goed leefklimaat. Een areaal van circa 86 hectare waar 50 woningen per hectare mogelijk gemaakt worden (zoals in het Ringvaartdorp), vraagt om veel aandacht in de stedenbouwkundige uitwerking. Dit is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de vervolguutwerking in het besluit-MER.

Op basis van de aanvulling kan nog geen besluit worden genomen over het al dan niet verleggen van de N219. In de tabellen is alleen de verlegde N219 meegenomen.

- De Commissie adviseert in het besluit-MER voor de uitwerkingsplannen de milieuonderbouwing van de te maken stedenbouwkundige en infrastructurele keuzes te geven. Belangrijke aandachtspunten voor het besluit-MER zijn in ieder geval:
  - keuzes (uitgewerkt in alternatieven en varianten) voor dichtheden en aantallen per deelgebied, wel/niet verleggen van de N219, faseringsopties en keuzes ten aanzien van openbaar vervoer. Dit alles mede in relatie tot leefbaarheidsdoelen.
  - de effecten van de alternatieven/varianten (verkeersbelasting, ontsluiting, geluidbelasting, lucht, externe veiligheid, bodem, water, natuur);
  - mitigerende maatregelen ten aanzien van o.a. wegverkeerslawaaai.

2.2

Provinciale ecologische hoofdstructuur

Het MER

Het gebied kent een opgave om ecologische verbindingzones in het kader van de provinciale EHS te realiseren. De haalbaarheid hiervan is niet in het MER onderzocht. De Commissie heeft geadviseerd in een aanvulling de (globale) ruimtelijke reservering en de vormgeving van de ecologische verbindingen te onderzoeken. Hiervoor moet de eerste aanzet voor de ecologische verbinding die is gegeven in het Handboek kwaliteit uitgewerkt worden wat betreft het ambitieniveau, het type verbinding, de doelsoorten en hun ecologische vereisten.

De aanvulling

De aanvulling geeft de gevraagde verduidelijking in grote lijnen. De uitgangspunten voor de ecologische verbindingen zijn gebaseerd op het provinciale beleidskader en de daarin vastgelegde ambitieniveaus. Op grond daarvan zijn voor de verbindingen in de Zuidplaspolder doelsoorten en inrichtingseisen geformuleerd en wordt nader ingegaan op de ruimtelijke reservering, de reali-

sering van doeltypen en mogelijke belemmeringen en knelpunten (zoals de barrièrevorming van de N219 en door de woningbouw). De mogelijkheden tot mitigatie zijn in algemene zin aangeduid. Daarnaast zijn in Zuidplaspolder West nog een aantal groene en blauwe zones benoemd die als extra leefgebied kunnen gaan fungeren.

Aanbevelingen voor het besluit-MER

Voor de vervolgbesluitvorming en het besluit-MER is het belangrijk dat de plannen voldoende gebiedsspecifiek worden uitgewerkt op het schaalniveau Bentwoud-Krimpenerwaard-Rottmeren.

Verder worden de inrichtingseisen voor de ecologische verbindingen nu afgeleid van concepten voor de Groene Parel/Restveengebied. De vraag is of dat terecht is, gezien de bodemgradiënt in de Zuidplaspolder. In de vervolgitwerking moet daarom onderzocht worden of alle doelen, zoals bijvoorbeeld de potentie voor blauwgrasland in de ecologische verbinding, inderdaad gerealiseerd kunnen worden.

Een ander aandachtspunt voor de vervolgitwerking is de exacte ruimtelijke reservering van de stapstenen en grotere sleutelgebieden in de verbinding.

Als laatste merkt de Commissie op dat het leefgebied van de Steenuil volgens het themarapport Natuur een belangrijke natuurwaarde is. Geef in de vervolgitwerking aan hoe daar mee om wordt gegaan in een verstedelijkende omgeving.

- De Commissie adviseert om in het besluit-MER ten behoeve van de uitwerkingsplannen de gewenste inrichting van de ecologische verbindingen, met inbegrip van stapstenen en sleutelgebieden, in meer detail uit te werken op grond van een gebiedsspecifieke analyse. Werk dan ook de benodigde mitigerende maatregelen (bijvoorbeeld faunapassages) verder uit op lokaal niveau en geef aan waar die noodzakelijk zijn.
- De Commissie adviseert om in de vervolgitwerking aandacht te schenken aan het leefgebied van de steenuil in een verstedelijkend milieu.

2.3 Voortoets Natura 2000

Het MER

In het MER wordt geconstateerd dat 'significante gevolgen niet zijn uit te sluiten' voor Natura 2000 gebieden in de omgeving en dat mogelijk een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet nodig is. Als dat inderdaad het geval is, dient deze volgens de wet in het plan-MER opgenomen te worden. Op basis van expert judgement achtte de Commissie het zeer waarschijnlijk dat significante gevolgen wel uit te sluiten zijn, zodat een passende beoordeling niet nodig is en kan worden volstaan met een voortoets (waarin wordt onderbouwd dat er geen sprake is van negatieve gevolgen). De Commissie heeft geadviseerd deze voortoets alsnog op te stellen.

De aanvulling

De aanvulling bevat de benodigde informatie om de conclusie te onderbouwen dat het plangebied niet van belangrijke betekenis is als leefgebied voor Kleine zwaan en Smient.

- Met deze informatie wordt onderbouwd dat er geen significante gevolgen te verwachten zijn op de nabijgelegen Natura 2000 gebieden.

2.4 Water en klimaatverandering

In het MER wordt geconcludeerd dat de schadeverwachting door hoog water door de inrichting toeneemt door een toename van de investeringen in het gebied. Daarnaast wordt echter de suggestie gewekt dat woningen, ondanks de nog steeds zeer diepe ligging van NAP -4,70 m absoluut veilig zijn: *'Woningen zullen in ieder geval niet onder water lopen'*. En *'De waterveiligheid kan echter gegarandeerd worden...door woningen aan te leggen met een verhoogd vloerpeil en gebruik te maken van bestaande barrières als snelwegen en spoorlijnen'* (p. 76). Mogelijk is dat bij het in het MER doorgerekende theoretische scenario het geval, het moge duidelijk zijn dat deze garanties bij woningbouw op deze diepte nooit te geven zijn.⁴

De lage ligging noodzaakt tot een aanzienlijke ophoging (0,5 tot meer dan 1 meter)⁵. Deze ophoging heeft gevolgen voor berging in de polder als geheel bij calamiteiten en leidt dus tot afwenteling van een overstromingsprobleem naar elders. Uiteraard is het ook mogelijk woningen op palen te bouwen e.d., maar dat stuit mogelijk op andere bezwaren (kosten, verkoopbaarheid e.d.). De consequenties van ophoging met betrekking tot de grondbalans en bergingsproblematiek bij calamiteiten dienen nader uitgewerkt te worden in het besluit-MER.

In het MMA en in het Deelrapport Water wordt aangegeven dat vluchtroutes gemaakt kunnen worden door de doorgaande wegen op hoogte aan te leggen. Het verdient aanbeveling deze suggestie nader uit te werken in het besluit-MER.

- De Commissie adviseert in het besluit-MER nader in te gaan op de hoogwaterproblematiek, oplossingen daarvoor zoals ophoging en het aanleggen van vluchtroutes, en de consequenties van ophoging voor de grondbalans en bergingsproblematiek bij calamiteiten.

---

⁴ Dat geldt uiteraard ook voor andere delen van Nederland, het is een risico waar mee geleefd wordt.

⁵ Dit is af te leiden uit figuur 11 van het Deelrapport Water, het juiste figuur 7.2.10 ontbreekt in het MER Zuidplas West.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle en van de gemeente Nieuwerkerk aan de IJssel

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle en de gemeente Nieuwerkerk aan de IJssel

Besluit: vaststelling bestemmingsplan Zuidplas West

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: plan-m.e.r. plicht vanwege categorie C11.1

Activiteit: realiseren van woningen, bedrijvigheid en ecologische verbindingzones

Betrokken documenten:

- MER Zuidplas West
- Ontwerpbestemmingsplan Zuidplas West gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel, gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle
- MER Zuidplas Regionale Infrastructuur Hoofdrapport en achtergronddocumenten daarbij
- Koepelnotitie Samenhang Milieueffecten Regionale Infrastructuur en Bestemmingsplannen Zuidplas
- Handboek kwaliteit Zuidplaspolder Ruimtelijke en milieutechnische ambities en randvoorwaarden
- Aanvulling MER Zuidplas West d.d. 25 mei 2009
- Toetsingsrapport luchtkwaliteit voor de totale Zuidplasontwikkeling ten behoeve van de bestemmingsplannen

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in "Hart van Holland" : 22 augustus 2007

aanvraag richtlijnenadvies: 24 augustus 2007

ter inzage legging startnotitie: 22 augustus 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 30 oktober 2007

kennisgeving MER in de Staatscourant en in Hart van Holland van: 11 februari 2009

aanvraag toetsingsadvies: 11 maart 2009

ter inzage legging MER: 12 februari tot en met 26 maart 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 10 juni 2009

Bijzonderheden:

De Commissie heeft tegelijkertijd de MER'en Zuidplas Noord, Zuidplas West, Regionale Infrastructuur en Rode Waterparel ter toetsing gekregen. De effecten van de activiteiten in de verschillende deelgebieden zijn eerder in een strategische milieubeoordeling (SMB) in samenhang onderzocht. De Commissie heeft deze SMB niet getoetst. Het MER Regionale Infrastructuur en het MER

Zuidplas West dienen gezamenlijk ter onderbouwing van het besluit over het bestemmingsplan Zuidplas West.

In het bestemmingsplan worden geen activiteiten direct bestemd, maar is alleen sprake van uit te werken bestemmingen en wijzigingsbevoegdheden. Daardoor geldt voor het ontwerpbestemmingsplan Zuidplas West op dit moment alleen de plan-m.e.r. plicht. Omdat de Commissie tevens meent dat het MER vanwege het abstractieniveau niet als besluit-MER kan dienen, heeft zij het MER als plan-MER getoetst.

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. E.H.A. de Beer
ir. J.M. Bremmer (werkgroepsecretaris)
drs. ir. B.A.H.V. Brorens
drs. R.J. van Kerkhoff
ir. J.E.M. Lax
drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)
dr. N.P.J. de Vries
drs. G. de Zoeten

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Historische Vereniging, Nieuwerkerk aan den IJssel
2. Gemeente Boskoop, Boskoop
3. Van der Feltz Advocaten, namens Ontwikkelingsmaatschappij Distripark A12 BV, Den Haag
4. Oasen N.V., Gouda
5. Prorail, Rotterdam
6. Gemeente Lansingerland, Berkel en Rodenrijs
7. P.A. van der Gaag, Waddinxveen
8. Gemeente Rotterdam, Rotterdam

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Zuidplas West en de aanvulling daarop

In de Zuidplaspolder worden woningbouw, bedrijventerreinen, glastuinbouw, provinciale ecologische verbindingzones, recreatie en waterberging gerealiseerd. Ook worden de infrastructurele voorzieningen aangepast.

ISBN: 978-90-421-2702-9

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

